

Урок 14

Тема уроку: Віднімання натуральних чисел. Властивості віднімання

Підручник: §5, с.37-45

Здійсни самостійно перевірку домашньої роботи (№256,262,264)

№256	№262	№264
1) 19 063; 2) 16 420; 3) 189 750 087; 4) 477 897 622.	На 8 км/год.	1) 526 259-382 711; 2) 429 357-238 092=191 265

Прочитай

**Щоб від суми відняти число,
можна відняти його від
одного доданка, а до
отриманої різниці додати
другий доданок.**

Виконаємо разом:

ПРИКЛАД 2 Обчисліть: $428 - (128 + 126)$.

Розв'язання. Маємо:

$$428 - (128 + 126) = 428 - 254 = 174. \blacktriangleleft$$

Обчислити можна було інакше, скориставшись **правилом віднімання суми від числа**:

щоб від числа відняти суму двох доданків, можна від цього числа відняти один із доданків і потім від результату відняти другий доданок.

$$\text{Маємо: } 428 - (128 + 126) = (428 - 128) - 126 = 300 - 126 = 174.$$

ПРИКЛАД 3 Обчисліть: $(619 + 282) - 319$.

Маємо: $(619 + 282) - 319 = 901 - 319 = 582$. ◀

Обчислити можна було в інший спосіб, скориставшись **правилом віднімання числа від суми**:

щоб від суми двох доданків відняти число, можна відняти це число від одного з доданків (якщо цей доданок більший або дорівнює від'ємнику) і потім до результату додати другий доданок.

Маємо: $(619 + 282) - 319 = (619 - 319) + 282 = 300 + 282 = 582$.

Зауважимо, що, наприклад, до виразу $(17 + 19) - 25$ наведене правило застосувати неможливо, оскільки в сумі $17 + 19$ кожний із доданків менший від 25.

ПРИКЛАД 4 Знайдіть різницю 9 год 8 хв - 2 год 26 хв.

Розв'язання. Маємо: $9 \text{ год } 8 \text{ хв} - 2 \text{ год } 26 \text{ хв} =$
 $= 8 \text{ год } 68 \text{ хв} - 2 \text{ год } 26 \text{ хв} = 6 \text{ год } 42 \text{ хв}$. ◀

При обчисленнях були використані правила віднімання суми від числа і віднімання числа від суми.

Маємо: $8 \text{ год } 68 \text{ хв} - 2 \text{ год } 26 \text{ хв} =$
 $= 8 \text{ год } 68 \text{ хв} - (2 \text{ год} + 26 \text{ хв}) =$
 $= (8 \text{ год } 68 \text{ хв} - 2 \text{ год}) - 26 \text{ хв} =$
 $= ((8 \text{ год} + 68 \text{ хв}) - 2 \text{ год}) - 26 \text{ хв} =$
 $= ((8 \text{ год} - 2 \text{ год}) + 68 \text{ хв}) - 26 \text{ хв} =$
 $= (6 \text{ год} + 68 \text{ хв}) - 26 \text{ хв} =$
 $= 6 \text{ год} + (68 \text{ хв} - 26 \text{ хв}) = 6 \text{ год} + 42 \text{ хв} =$
 $= 6 \text{ год } 42 \text{ хв}$.

1) $17 \text{ м } 25 \text{ см} - 8 \text{ м } 37 \text{ см} = 16 \text{ м } 125 \text{ см} - 8 \text{ м } 37 \text{ см} =$
 $= (16 \text{ м} - 8 \text{ м}) + (125 \text{ см} - 37 \text{ см}) = 8 \text{ м} + 88 \text{ см} =$
 $= 8 \text{ м } 88 \text{ см};$

$$\begin{array}{r} \phantom{17 \text{ м}} 125 \text{ см} \\ - \phantom{17 \text{ м}} 37 \text{ см} \\ \hline \phantom{17 \text{ м}} 88 \text{ см} \\ \phantom{17 \text{ м}} 16 \text{ м} \\ \hline 8 \text{ м } 88 \text{ см} \end{array}$$

2) $9 \text{ т } 219 \text{ кг} - 7 \text{ т } 895 \text{ кг} = 8 \text{ т } 1219 \text{ кг} - 7 \text{ т } 895 \text{ кг} =$
 $= (8 \text{ т} - 7 \text{ т}) + (1219 \text{ кг} - 895 \text{ кг}) = 1 \text{ т} + 324 \text{ кг} =$
 $= 1 \text{ т } 324 \text{ кг};$

$$\begin{array}{r} \phantom{9 \text{ т}} 219 \text{ кг} \\ - \phantom{9 \text{ т}} 895 \text{ кг} \\ \hline \phantom{9 \text{ т}} 324 \text{ кг} \\ \phantom{9 \text{ т}} 1 \text{ т} \\ \hline 1 \text{ т } 324 \text{ кг} \end{array}$$

$$\begin{aligned}
 &3) 7 \text{ год } 29 \text{ хв} - 5 \text{ год } 42 \text{ хв} = 6 \text{ год } 89 \text{ хв} - 5 \text{ год } 42 \text{ хв} = \\
 &= (6 \text{ год} - 5 \text{ год}) + (89 \text{ хв} - 42 \text{ хв}) = 1 \text{ год} + 47 \text{ хв} = \\
 &= 1 \text{ год } 47 \text{ хв};
 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r}
 7 \text{ год } 29 \text{ хв} \\
 - \quad 6 \text{ год } 89 \text{ хв} \\
 \hline
 \quad 5 \text{ год } 42 \text{ хв} \\
 \hline
 1 \text{ год } 47 \text{ хв}
 \end{array}$$

Виконай вправу для очей за посиланням

Розв'язування вправ

272. Знайди значення виразу зручним способом.

$$\begin{array}{ll}
 1) (8145 + 7009) - 5145; & 2) (579 + 841) - 441; \\
 3) 6238 - (5238 + 120); & 4) 897 - (250 + 297).
 \end{array}$$

(Відповідь: 10 009; 976; 880; 350.)

277. Перевір правильність рівності $a - (b - c) = (a - b) + c$, якщо $a = 72$, $b = 33$, $c = 12$.

(Відповідь: $72 - (33 - 12) = 72 - 21 = 51$, відповідно зроби праву частину)

283. На зупинці з вагона метро вийшло 15 пасажирів, а ввійшло 23. На другій зупинці вийшло 17 пасажирів, а ввійшло 12. Скільки пасажирів було у вагоні метро до першої зупинки, якщо після другої зупинки їх стало 68?

(Відповідь: 65 пасажирів)

Виконай вправи за посиланням

**ЗНАЮ. ВМІЮ.
МОЖУ**

Перевір себе та дай відповідь на питання усно.

1. Що означає відняти від числа a число b ?
2. Як у рівності $a - b = c$ називають число a ? число b ? число c ? запис $a - b$?
3. Що показує різниця $a - b$?
4. Чому дорівнює різниця двох чисел, якщо від'ємник дорівнює 0?

5. Чому дорівнює різниця двох рівних чисел?

Домашнє завдання: §5, с. 37-45, № 273,275,279